

Ўзбекистонда sog'liqni saqlash Здравоохранение Узбекистана

Газета 1995 йил октябрь ойидан чиқа бошлаган • @uzssgt, uzss@yandex.ru • 2021 йил 19 март • №11 (1343)

БАҒРИКЕНГЛИК, ТИНЧЛИК ВА ФАРОВОНЛИК АЙЁМИ

Шу кунларда атрофда ажиб манзаралар барқ уриб, табиат уйғонмоқда. Баҳор ҳавосидан қалбларга тароват, илиқлик югурмоқда. Янгилиниш, яшариш фасли бошланди. Шукуҳли бу кунларда эса юртимизда Наврўз умумхалқ байрами кенг нишонланмоқда. Асрлар тарихига эга бу байрам томошаларида халқимизнинг қадимий урф-одатлари, миллий анъаналаримиз, турфа маросимлар намойиш этилади, қайта тикланиб, янгича тус олади. Шу тариқа миллий меросларимиз авлодлар қалбига синга боради. Шу муносабат билан бугун юртимизда ушбу байрамни муносиб кутиб олишга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Таъкидлаш жоизки, муस्ताқиллик йилларида барча соҳаларда бўлгани каби мамлакатимиз маданий-маърифий ҳаётида ҳам жуда катта ўзгаришлар рўй бермоқда. Мазкур жаҳада муस्ताқиллик арафасида, ҳали собиқ иттифоқ ҳукмрон бир пайтда давлатимиз раҳбари томонидан маданий-маърифий, умуман, маънавий ҳаётимизда туб бурилиш ясаган муҳим бир тарихий ҳужжат имзоланганлигини бугун қувонч билан эслаймиз. Бу – Президентимизнинг 1990 йил 3 майдаги Фармони асосида 21 март – юртимизда Наврўз умумхалқ байрами ва дам олиш куни, деб эълон қилинганлиги бўлди. Наврўз ҳақидаги мазкур Фармон бу кунни эркин, умумхалқ байрами сифатида нишонлаш имконини яратди.

Наврўз байрами жуда қадимий байрам саналади. Мутахассисларнинг фикрича, бу байрамнинг тарихи қарийб 4-4,5 минг йиллик, деган тахминлар мавжуд. Бунга муайян асослар ҳам бор. Х аср тарихисини

Абу Бакр Наршахий “Буҳоро тарихи” китобида Сиёвуш ҳақида кўшиқлар тўғрисида сўзлар экан, бунга 3 минг йиллар бўлган, деган фикрни билдиради.

Наврўз асосан баҳорий тенг кунлик 21-22 мартдан бошлаб нишонланган ва бир ҳафта, ўн кун, ҳатто, баъзи жойларда бир ойгача давом этган байрам. Маълумки, 2009 йилда ЮНЕСКО томонидан Наврўз инсониятнинг номоддий маданият мероси рўйхатига киритилди. Бу фахрли ҳодиса юртимизда Президентимиз раҳнамолигида халқимиз маданий-маърифий меросига қаратилган юксак эътибор нишонасидир. Бугун байрам арафасида маҳаллаларда кенг кўламли ободонлаштириш, бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Кўча ва гузарлар, меҳнат жамоалари, таълим муассасалари ҳудудлари, қабристонлар ободонлаштирилиб, ариқ-зовурлар тозаланмоқда, дарахтларга шакл берилмоқда.

Ўзбекистон Республикасига коронавируснинг кириб келиши ва тарқалиши-

ни олдини олиш юзасидан чора-тадбирлар дастурини тайёрлаш бўйича республика махсус комиссиясининг коронавирус пандемиясини инobatга олган ҳолда мамлакатимизда Наврўз умумхалқ байрами тадбирларини ташкиллаштириш масалаларига бағишланган кенгайтирилган йиғилишида ҳам сўнги кунларда аҳоли ўртасида коронавирус инфекцияси билан касалланиш ҳолатлари бироз ортганлиги сабабли тезкор чоралар белгиланди. Жумладан, байрам тадбирларини об-ҳаво шароитини инobatга олган ҳолда очиқ жойларда, яъни боғлар, хиёбонлар ва ўйингоҳларда ўтказиш, байрам тадбирларида аҳолини кўп тўпла-

маслик ва ташриф буюрувчилар ниқобда бўлишлари ҳамда ижтимоий масофани сақлашлари устидан назоратни ўрнатиш, аҳоли гавжумлигининг олдини олиш мақсадида тадбирларни кичик ҳажмда маҳаллаларда ташкил этиш чораларни кўриш каби кўрсатмалар берилди. Шу билан бирга, байрам тадбирларида жамоат тартибини сақлаш ва хавфсизлик чоралари кўриш мақсадида ҳуқуқ тартибот органларига тегишли топшириқлар берилди. Жойларда

ўтадиган байрам тадбирларини юқори бадиий савияда ўтказиш, бунинг учун эстрада хонандалари ва театр актёрларини жалб этиш каби вазифалар белгиланди.

Қандай шароит ва ҳолат бўлмасин, Наврўз айёмининг элимизда ободлик, тинчлик-тотувлик, миллатларо аҳиллик, бағрикенглик рамзи, қалбларимизда эзгулик уйғотадиган ҳақиқий шарқона байрам сифатидаги ўрни асрлар оша давом этиб келаверади.

Мухтасар қилиб айтганда, мамлакатимизнинг барча ҳудудларида халқимиз кўтаринки кайфият, эртанги кунга ишонч билан баҳорни, Наврўзи оламни кутиб олмақда.

Намоз ТОЛИПОВ.

Ҳадемай Наврўздир, ҳадемай Наврўз!

Ҳадемай настарин гуллайди бодраб,
Осмонга ҳушимни элтиб ифори.
Қуёшли шудринлар тушар эрталаб.
Ювиб диллардаги қишининг ғуборин.

Ҳадемай қалдирғоч келади қайтиб,
Урик шоҳларида бўрттар довулча,
Турналар азалий қўшиғин айтиб,
Сумалак пишади тонг отеунича.

Ҳадемай лолалар бўсадек титраб,
Тоғлар виқорига мунис боқарлар,
Яна неча-неча ошиқлар йиғлаб,
Бир-бирин бағрида гулҳан ёқарлар.

Менинг бир куним деб Қиш ночор,
Кетолмай қор сепиб туради ҳануз,
Бир куй яралади, Қуёш бастакор,
Ҳадемай Наврўздир, ҳадемай Наврўз!

Баҳорни билмаган элларни кўрдим,
Бир чечак қулмаган ерларни кўрдим.
Ўзингни соғиниб келади Наврўз,
Қафтингга кўз сурай, деҳқоним, юртим,
Ўзингдан ўргулай, боғбоним, юртим.

Чучмома чайқалиб, чалар кўнғироқ,
Ҳаёт ҳидин сочар уйғонган тупроқ,
Илдиз сувратини чизади чақмоқ,
Қафтингга кўз сурай, деҳқоним-юртим,
Ўзингдан ўргулай, боғбоним, юртим.

Меҳмонни чорлайди сумалақларинг,
Қизларинг боғлайди жамалақларинг.
Саодатга кўприк камалақларинг,
Қафтингга кўз сурай, деҳқоним, юртим,
Ўзингдан ўргулай, боғбоним, юртим.

Эй, кафти қадоғу кўнгли юмшоқ эл,
Қуёшда қорайган, юраги оқ эл,
Дуога қўл очган, тилаги оқ эл,
Қафтингга кўз сурай, деҳқоним, юртим,
Ўзингдан ўргулай, боғбоним, юртим.

Матбуот анжумани

ЎЗБЕКИСТОНДА КОРОНАВИРУС БИЛАН БОҒЛИҚ ВАЗИЯТ, ВАКЦИНАЦИЯ ЖАРАЁНЛАРИГА ТАЙЁРГАРЛИК

Кун кеча Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги хизмати ҳамкорлигида "Ўзбекистонда коронавирус билан боғлиқ вазият, вакцинация жараёнларига тайёргарлик" мавзусида матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Унда Соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари — Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги хизмати раҳбари Баҳодир Юсупалиев, Соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари — Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси бошлиғи Анвар Алимов, Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги хизмати раҳбари ўринбосари Нурмат Атабеков, шунингдек, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси раҳбари Лианн Куппенс, ЮНИСЕФнинг мамлакатимиздаги ваколатхонаси раҳбари Мунир Мамедзаде ҳамда маҳаллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этишди. Мазкур матбуот анжуманида бугуннинг мавзуси бўлган долзарб масалалар бўйича соҳа мутахассислари куйидаги фикрларни билдириб ўтдилар.

Маълумот ўрнида

Ўзбекистон Республикаси Вакциналар ва иммунизация бўйича глобал альянс (GAVI), Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти (ЖССТ) ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Болалар жамғармаси (ЮНИСЕФ), COVID-19 эпидемияси учун тайёргарлик бўйича инновациялар коалициясининг (CEPI) глобал ҳамкори бўлган COVAX орқали етказиб берилган 660 минг доза AstraZeneca вакцинасини олди. 660 минг дозани етказиб бериш COVAX дастури бўйича Ўзбекистонга ажратилган 2 миллион 256 минг дозадан иборат биринчи юк ҳисобланади. Қолган вакциналар яқин ойларида етказиб берилади. COVAXнинг 190 та мамлакат қатнашчилари 2021 йилнинг биринчи ярмида аҳолининг хавф гуруҳига кирувчи қатламларини ҳимоя қилиш учун вакцина дозаларини олиш имкониятига эга бўлади. Донорлик томонидан молиялаштирилган камида 1,3 миллиард доза 92 мамлакатга COVAX доирасида тарқатилади.

Лианн КУППЕНС,

ЖССТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси раҳбари:

– ЖССТ COVID-19 га қарши AstraZeneca/Oxford вакцинасини фавқуллода ишлатиш мумкин бўлган вакциналар рўйхатида киритгани уни COVAX орқали глобал миқёсда тарқатишга имкон берди. Ўзбекистон AstraZeneca вакцинасини тадбиқ этадиган 49-мамлакат бўлди. Вакциналарнинг сифати, хавфсизлиги ва самарадорлигини таъминлаш ЖССТнинг энг муҳим устувор йўналишларидан биридир: вакциналарнинг сифати, хавфсизлиги ва самарадорлигини баҳолаш учун глобал меъёрлар ва стандартларни ишлаб чиқиш мақсадига маҳаллий ҳокимият органлари билан яқиндан ҳамкорлик қиламиз. Бугун бутун дунё бўйича коронавирусга қарши 256 та вакцина рўйхатга олинган. ЖССТга улардан 15 нафарини фавқуллода қўллаш бўйича ариза топширилган. Шулардан 13 тасини фавқуллода қўллаш рўйхатида киритилган. Фавқуллода қўллашга тавсия қилиш жаҳон бўйича тан олинган малакали мутахассислар иштирокида муҳокама қилиниб, уларнинг хулосасига кўра амалга оширилади. Бугун кунда коронавируснинг янгидан янги штамплари аниқланмоқда. Вакциналарнинг вируснинг турли штампларига таъсири ҳақида гапирганда айтиш мумкин, коронавирус мутацияга учраб боргани сари вакциналарни ҳам ўзгартириб, такомиллаштириб бориш имконияти бор. Бирор штамм учун алоҳида вакцина яратиш ёки боридан воз кечиш шарт эмас.

Баҳодир ЮСУПАЛИЕВ,

Соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари — Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги хизмати раҳбари:

– Ҳар бир вакцина тегишли 3 босқичли синовлардан муваффақиятли ўтганидан сўнггина қўллашга тавсия этилади. AstraZeneca/Oxford вакцинаси ҳам тегишли синовлардан ўтган ва ЖССТ ҳам уни фавқуллода қўллаш бўйича тавсия қилган. Биз бир вакцинани маъқуллаб, бошқасини рад этиш фикридан йироқмиз. Хабарингиз бор, биз фақат AstraZeneca/Oxford вакцинасинигина эмас, бошқа вакциналардан ҳам фойдаланишни режалаштирганмиз. "Спутник V" вакцинасидан 1 миллион доза олиб келиш тўғрисида музокаралар олиб борилмоқда. Бундан ташқари, Ўзбекистон ва Хитой ҳамкорлигида яратилган ZF-UZ-VAC2001 вакцинамиз ҳам бор. Шунингдек, Хитой вакцинасини олиб келиш бўйича ҳам музокара олиб борилмоқда. Биз фуқароларимизни бирор вакцинани олишга мажбурламаймиз. Улар истаган вакцинаси билан эмланиши мумкин. "Astra Zeneca" (рекомбинант вакцина) билан Европа Иттифоқи ва Буюк Британияда алақачон 17 миллион киши эмланган. Улар орасида зарарли таъсир қилган деб баҳоланган ҳолатлар миллиондан биттани ташкил қилади.

Дунёда бирор вакцинанинг қўллашдан тўхтатиб турилгани унинг бутунлай зарарли деган хулосага олиб келмайди. Шунчаки ҳозирда унинг таъсирлари борасида чуқур ўрганишлар олиб борилмоқда.

Мунир МАМЕДЗАДЕ,
ЮНИСЕФнинг Ўзбекистондаги
ваколатхонаси раҳбари:

– COVAX орқали глобал миқёсда 28 миллион доза вакцина тарқатилди. Бугун Ўзбекистонга "COVID-19"га қарши вакцина келтирилганлиги бутун дунёда вакциналарни одилонга тақсимлашга эришиш йўлидаги тарихий қадам дейиш мумкин. Уларга тенг ва одилонга эга бўлиш пандемияни тўхтатишда ўта муҳим, шу боис вакциналарга ҳамма эга бўлишини таъминлашимиз зарур. Шунда ҳаммаси мақсадли амалга оширилади.

Нурмат АТАБЕКОВ,
Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги
хизмати раҳбари ўринбосари:

турибди. Бунда мантиқ йўқ, чунки касалланиш ҳолатлари асосан болалар орасида ошмоқда. Биз эса вакцинани 18 ёшдан катталарга тавсия қилаймиз. Карантин чоралари қатъийлаштирилганига одамларнинг ҳаддан ортиқ хотиржамликка берилгани сабаб бўлаётти десак, адолатдан бўларди. Вақти келиб, болаларни ҳимоя қилиш чоралари ишлаб чиқиши ҳам мумкин. Шу ўринда айтиб ўтмоқчиманки, интернет тармоқларида тарқалган Зангиотадаги юқумли касалликлар шифохонасида вафот этиб, расмий статистикада акс этмаган бемор масаласи бўйича бемор шифохонага олиб борилишидан олдин

унда вирус тасдиқланган. Аммо шифохонадаги маҳсул лаборатор текширувида манфий натижа қайд этилган. Шу сабаб ҳам расмий статистикага киритилмаган. Ҳозирда патологоанатом хулосаси кутилмоқда.

Тадбир сўнгида журналистлар ўзларини қизиқтирган саволлар билан мутахассисларга мурожаат қилиб, тўлақонди жавоб олдилар.

Хулоса ўрнида айтиш жоизки, мамлакатимизда эмлаш жараёнлари самарали кечишига ишонамиз.

Саҳифа материалларини
Ибодат СОАТОВА тайёрлади.

— Одамлар орасида вакцинация жараёнларига ундаш учун атайлаб касаллик кўпайишини бўрттириб кўрсатишга уриниланти, деган миш-мишлар учраб

□ Қорақалпоғистон Республикаси

ФАОЛИЯТЛАР ЗАМИРИДА ОНА ВА БОЛА САЛОМАТЛИГИ

Аҳоли саломатлигини, жумладан, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, "аёллар дафтари"га киритилган бемор аёллар билан ишлаш ва амбулатор тизимнинг фаолияти мониторингини олиб бориш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ўринбосари Эльмира Баситханова ушбу йилнинг 17-18 март кунлари Қорақалпоғистонда бўлди.

Унга мувофиқ, Элмира Баситханова ҳудудлар кесимида бўлинган 4 ҳудудда Қорақалпоғистоннинг 16 та шаҳар ва туманлари тиббиёт бирлашмалари бошлиқлари ва уларнинг оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалалари бўйича ўринбосарлари, бош педиатрлар, бош акушер-гинекологлар, шунингдек, бирламчи амбулатор тизим бўйича координаторларига оналик ва болаликни муҳофаза қи-

лиш масалалари ва "маҳаллабай" ишлаш тизими бўйича маҳорат дарсларини ўтказди. Ҳудудларда оналар ва гўдаклар ўлими сабаблари муҳокама қилиниб, поликлиникалардаги "Аёллар маслаҳатхонаси" ва "Қизлар саломатлиги маркази" бўлимларининг фаолияти мониторинг қилинди ва мазкур марказларда тиббий хизмат сифатини янада яхшилашга оид тавсиялар берилди. Шунингдек, Эльмира Басит-

ханова ташкиллаштирилган тиббий бригадалар, "темир дафтар", "ёшлар дафтари" ва "аёллар дафтари"га киритилган беморлар аҳолини ўрганиб чиқди. Саломатлик кунларининг ўтказилиш ҳолати, шунинг билан бирга, аҳолини тиббий хатлов натижасида шакллантирилган "Саломатлик профили"даги 1-, 2-, 3-, 4-гуруҳ беморларни соғломлаштиришга оид олиб борилаётган ишлар билан яқиндан танишди. Мониторинг ва ўрганишлар якунида вазир ўринбосари томонидан Қорақалпоғистон Республикасида оналар ва болалар ўлимини камайтириш, аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини янада кенг татбиқ этиш, перина-

тал марказ ва туғруқ уйларида тиббий хизмат сифатини яхшилаш бўйича Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг масъул мутасаддиларига те-

гишли кўрсатма ва тавсиялар берилди.

Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Ахборот хизмати.

□ Признание

ЖИЗНЬ, ПОСВЯЩЕННАЯ МЕДИЦИНЕ

Сложно ли быть женщиной-руководителем? На этот вопрос мы попросили ответить профессора Мусажанову Лолу Халилжановну, директора Республиканского центра повышения квалификации и специализации средних медицинских и фармацевтических работников. Шесть лет назад она приняла полуразрушенное здание с семьёй действующими аудиториями, в которых должны были обучаться медсестры и фармацевты со всей республики. Учреждение находилось на грани закрытия.

Сегодня в Центре трудно выбрать лучшую из нескольких десятков аудиторий, оснащённых современным оборудованием. Каждая из них спроектирована в определенном стиле, со своей оригинальной обстановкой и цветовыми интерьерными решениями. Модульная цветная мебель. Новенькие шкафы. Скучные школьные доски остались в прошлом, вместо них – огромные интерактивные экраны. Ежегодно здесь обучают более 10 000 медсестер и фармацевтов.

В 2016 году Центр перешел на электронный прием документов. Вступительные и выпускные тесты проводятся также в электронном виде. Это очень удобно для учащихся, им больше не приходится несколько раз ездить в столицу, отрываясь от работы и семьи. А еще это повысило экономическую эффективность обучения в рамках реформирования здравоохранения в Узбекистане.

Отдельная гордость Лолы Халилжановны – аудитории, оснащенные интерактивными манекенами, на которых медсестры учатся оказывать помощь пациентам, некоторые

предназначены для переквалификации, например, для получения специальности медсестры-акушерки.

«Симуляционные технологии – это будущее в области обучения и переобучения медицинских работников, причем это наше ближайшее будущее», – считает Лола Халилжановна. – «Как и комплексное совершенствование программ, переход на кредитно-модульную систему обучения». В вопросе пересмотра учебных программ Центр сотрудничает с Проектом GIZ «Управление передовыми медицинскими технологиями в Узбе-

кистане», нацеленным на улучшение качества медицинского и технического обслуживания и совершенствование подготовки медиков в соответствии с мировыми стандартами.

Сложно ли женщине быть медработником? А как при этом быть хорошей хозяйкой, женой, матерью? Лола Халилжановна, профессор, доктор медицинских

цей Центра стала 70-ти летняя медсестра, в прошлом году повысившая свою квалификацию.

Обучение в Центре бесплатное, зарплата сохраняется, государство оплачивает даже проезд и проживание для иногородних. Но Лола Халилжановна приложила немало усилий для создания общежития на четвертом этаже Центра.

«Человек должен жить в хороших условиях. Если медсестра видит вокруг красивые вещи, чистые, ухоженные помещения, то она и сама будет стремиться повысить свой уровень, и к своим пациентам будет относиться ответственно», – с

гордостью демонстрирует Лола Халилжановна уютные чистые комнаты общежития, похожие скорее, на гостиничные номера, современные душевые, прачечную и блестящую кафелем кухню-столовую, где на плитах томятся источающие аромат казаны.

В центре есть и маленький тренажерный зал, помещения для отдыха и, конечно, библиотека. Недавно она пополнилась новыми учебниками, которые также передал Центру Проект GIZ «Управление передовыми медицинскими технологиями в Узбекистане».

МАЛЕНЬКАЯ КОМНАТКА НА ПЕРВОМ ЭТАЖЕ ЗАПОЛНЕНА МИЛЫМИ ПОДЕЛКАМИ БЫВШИХ И НАСТОЯЩИХ УЧЕНИЦ ЦЕНТРА. ЛОЛА ХАЛИЛЖАНОВНА СЧИТАЕТ, ЧТО НА ТВОРЧЕСТВО НЕЛЬЗЯ ЖАЛЕТЬ ВРЕМЕНИ, ОНО ДАРИТ СИЛЫ И ВДОХНОВЛЯЕТ НА ЕЖЕДНЕВНЫЙ ТРУДОВОЙ ПОДВИГ.

СЛОЖНО ЛИ БЫТЬ ЖЕНЩИНОЙ? СЛОЖНО, НО БЕЗУМНО ПРЕКРАСНО!

ПРОЕКТ GIZ «УПРАВЛЕНИЕ ПЕРЕДОВЫМИ МЕДИЦИНСКИМИ ТЕХНОЛОГИЯМИ В УЗБЕКИСТАНЕ»

Соғлом она - соғлом бола

МАҚСАДИМИЗ: БИЗ ҲАР КУНИ, ҲАР ДАҚИҚА

Эътироф билан айтиш жоизки, давлат сиёсатининг устувор вазифаларидан бири бўлган оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, борасидаги самарали ишлар ўз натижасини бериб келаятганлиги бежиз эмас. Чунки Давлатимиз раҳбарининг одилона сиёсати тўғрисида мамлакатимиз миқёсида оналар ва болалар саломатлигига катта эътибор ва ғамхўрлик кўрсатилмоқда.

Айниқса, бугунги кунда Соғлиқни сақлаш вазирлиги тасарруфидаги Республика перинатал марказ ва филиаллари, қолаверса, туғруқ мажмуаларида бўлсангиз, у ерда ҳомиладор аёллар, оналар ҳамда чақалоқлар учун яратилган шароитлардан мамнун бўласиз. Кунни кеча Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимидаги туғруқ мажмуаларида бўлганимизда у ердаги мавжуд имконият-

да Оролбўйи минтақаси учун БМТнинг инсон хавфсизлиги бўйича кўп шериклик жамғармаси кўмағида амалга ошириляётганлиги ҳам катта аҳамиятга эга бўлган. Бўлимни айланиб чиқар эканмиз, биринчи навбатда яратилган шароитлар диққатимизни тортган бўлса, оналар жажжи фарзандларини бағриларига олиб, меҳр ила боқаятганлигини кўриб мамнун бўлдик.

Ҳомиладор аёллар бўлажак оналар билан суҳбатда бўлгани-

ушбу йўналишда самарали фаолиятлар кўзга ташланади.

Бўлим бошлиғи Қахрамон Кабулов жамоадаги фаолиятларга эътибор қаратиб, вазирликлар томонидан кўрсатилаётган ёрдамлар, шунингдек, ЮНИСЕФ ва ЮНФПА халқаро ташкилотлари ҳамкорлигидаги амалий фаолиятларга эътибор қаратди.

Суҳбатимиз давомида тиббиёт фанлари номзоди Қахрамон Кабулов ЮНИСЕФ ва ЮНФПА халқаро ташкилотларнинг "Аҳолининг энг заиф қатламлари бўлган оналар ва янги туғилган

лар бизни бефарқ қолдирмади. Илк бор Нукус шаҳар тиббиёт бирлашмаси туғруқ бўлимига ташриф буюрганимизда бизни бўлим бошлиғи Қахрамон Кабулов кутиб олди ва Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирликлари ҳамда дастур асосида ЮНИСЕФ ва ЮНФПА халқаро ташкилотлари томонидан олиб борилаётган фаолиятлар ҳомиладор аёллар, оналар ва чақалоқлар саломатлиги учун муҳим аҳамиятга эга бўлаётганлиги ҳамда бу борадаги ишлар ўз натижасини бераётганлигини таъкидлади. Шу ўринда айтишимиз жоизки, мазкур дастур Ўзбекистон-

мизда улар бўлим ходимларидан миннатдор эканликларини изҳор этдилар. Шу ўринда таъкидлаш жоизки, аввало, она соғлом бўлса, фарзанд ўз муддатига етиб туғилса, она учун ҳам фарзанд учун ҳам ҳеч қандай муаммо бўлмаслиги табиий. Агар онада маълум бир касаллик бўлса-ю, ҳомила муддатидан олдин туғилиб қолса, биргина она ва оила аъзолари учун эмас, балки акушер-гинеколог, педиатр, неонатолог ва ҳамширалар учун катта муаммо юзага келади. Хўш, шу ўринда савол туғилади. Муаммоли вазият қандай ҳал этилади? Бу борада юртимиз тиббиёт тизимида эришилган натижалар қандай? Бир сўз билан айтганда,

чақалоқларга перинатал ёрдам сифатини кўрсатиш" лойиҳаси тўғрисида қисқача тўхталиб ўтди. Туғруқ бўлими 2014 йил 5 июлда фаолият бошлаган. 50 ўринга мўлжалланган. Асосан, Нукус шаҳар аҳолисига хизмат кўрсатади. Барча аппаратура ва жиҳозлар билан таъминланган. Ўтган йилда умумий туғруқлар сони 1860 тани ташкил этди. 243 та операция жараёнлари амалга оширилди. Эгизаклар сони 5 тага етди. Мутахассис сифатида айтмоқчиманки, айрим ҳомиладор ва туғишга келаятган аёлларда ўзига хос гинекологик касалликлар учрайди. Кейинги йилларда вазирликлар ҳамда халқаро ташкилотларнинг ҳамкорлигидаги ёрдами тўғрисида соғлом она-лар ҳамда туғридан-туғри машғулотлар ўтказиш, онлайн тренинглари ва координацион учрашувлари ўтказиш учун компьютерлар

туғруқ бўлимига ҳам киритилган эди. ЮНИСЕФ ташкилоти томонидан акушер-гинеколог, неонатолог ва ҳамширалар перинатал ёрдами бўйича малакаси оширилди. Шунингдек, лойиҳадан қутулган асосий натижа ҳомиладор аёллар ва янги туғилган чақалоқларга юқори сифатли ёрдам кўрсатиш, маслаҳат бериш ҳамда кўллаб қувватлаш учун режалаштирилган тадбирлар орқали тиббиёт ходимларини перинатал муассасаларда малакасини ошириш, шу билан бирга шифо масканларини замонавий ускуналар билан жиҳозлашдан иборат эди. Амалда кўзланган режалар ўз ифодасини топиб, мазкур ташкилотлар веб конференциялар учун ускуналар тўпламлари ҳамда туғридан-туғри машғулотлар ўтказиш, онлайн тренинглари ва координацион учрашувлари ўтказиш учун компьютерлар

жамланмасини тақдим этишди. Бундан ташқари, ЮНИСЕФ ва ЮНФПА халқаро ташкилотлари томонидан 42 турдаги асбоб-ускуналар келтирилиши қўйилди. Албатта ҳомиладор аёлларнинг туғиш жараёнида ҳар қандай хавфли вазиятлар юзага келиши мумкин. Бундай ҳолатлар фаолиятимизда учраб туради. Яқинда Сурхондарё вилоятидан оғир ахволда келган 31 ҳафталик ҳомиласи бор бўлган, Гулзода исмли аёлнинг ҳаёти хавф остиди эди. Унга преэклампсия оғир даражаси, ўткир жигар етишмовчилигининг, сариқ формаси, камқонликнинг оғир даражаси каби ташхислар қўйилди. Аксарият ҳомила муддатига етмаган. Бор куч ва имкониятларимизни ишга солиб, она ва гўдакнинг ҳаётини сақлаб қолдик. Чақалоқ фақат 3 балл юрак уриши билан туғилди. Оғирлиги 1800 граммни ташкил этди. Унга бирламчи реанимация ёрдами кўрсатилди. Сунъий нафас берилди ва ундан сўнг СИПАП аппарати олинди. Ўзига келгач, маълум муддатдан сўнг КЮВЕЗ аппаратига ўтказилди. Албатта, бундай она ва янги туғилган чақалоқларга кўрсатилаётган перинатал ёрдамларда вазирликлар ҳамда халқаро ташкилотларнинг бераётган услубий ва амалий ёрдамлари катта бўлмоқда.

БУ МЕНИНГ ҲАЁТИМ ВА ПОРЛОҚ КЕЛАЖАГИМ

Хайрли кун. Жолдасова Гулзодам. 1996 йилда Нукус шаҳрида туғилганман.

Вақти келиб, қизлар катта ҳаётга қадам қўяди. Турмушга чиқдим. Бахтимга умр йўлдошим ниҳоятда меҳрибон ва оилапарвар эди. Турмуш ўртоғим ҳарбий бўлиб ишларди. Топшириққа асосан умр йўлдошимни Термиз шаҳрига ҳарбий хизматга жўнатишди. Тиббиёт коллежини тугатгач, Термизга йўл олдим. Турмуш ўртоғим билан ҳарбийлар шаҳарчаси-

даги хонадонда яшай бошладик. Биз жуда бахтли ёш оила эдик. Кун кунлар кетидан ойлар ўта бошлади. Биз фарзанд кутардик. Ва ўзимга ўзим "Мен ҳам она бўламанми" деб савол берардим. Шифокорлар тавсиясига кўра, керакли дарво муолажаларини олдим. Бир йил деганда ҳомиладор бўлдим. Турмуш ўртоғим ҳамма нарсада қўллаб-қувватларди. Зурриётим 31 ҳафталик бўлганда умр йўлдошимни ҳарбий билимини ошириш мақсадида Жиззах шаҳрига жўна-

тишди. Бу ҳолатимда бир ўзим қийналиб қолишимни уйлаган турмуш ўртоғим мени поезд билан Нукусга жўнатди. Поездда негадир авҳолим ёмонлашиб, қайт қила бошладим, оёғларимда эса оғриқ пайдо бўлди. Уйга етиб келдим. Чарчаган бўлсам, ўтиб кетади деб уйладим. Ўн кундан сўнг авҳолимда жиддий ўзгаришлар бўла бошлади. 28 февраль кун Нукус шаҳар тиббиёт бирлашмасининг туғруқ бўлимига олиб келишди.

Шифокорларнинг сўнги хулосаси бўйича менга преэклампсиянинг оғир даражаси, ўткир жигар етишмовчилиги сариқ формаси, камқонликнинг оғир даражаси ва ҳомила сувининг тоза эмаслиги каби хавфли ташхислар қўйилди.

Тиббиёт ходимлари менга ва оила аъзоларимга вазият қалтислигини ва операция йўли билан туғдиришни айтишди. Чақалоғим эса муддатига етмаган эди. Бутун вужудим титрай бошлади. Энди дилбандимга етаман деганимда йўқотишдан қўрқдим. 2 март кун операцияга тайёрлашди. Нахотки, мен ва фарзандимнинг ҳаёти хавф остиди бўлса. Операция столига ётар эканман, ёнимда парвона бўлаётган тиббиёт ходимлари мен ва боламнинг нажоткорлари эканлигига ишонч ҳосил қилдим. 3 март кун ўзимга келиб, йиғлай бошладим. Ёнимда чақалоғим йўқ. Неонатолог келиб, йиғламангиз она бўлдингиз. Болангиз ҳаёт. Табриклайман. Сизнинг ҳам фарзандингизнинг

ҳам ҳаётини сақлаб қолдик дедилар. Сабрим чидамас, фарзандимни кўргим келар эди. Айниқса, 31 ҳафталигини ўйласам, вужудим титраб, бир сўз айтишга ожиз эдим. Ниҳоят, 4 март кун мени қизалоғимнинг олдига олиб боришди. У КЮВЕЗ аппаратида ухлаб ётарди. Биринчи гапим "Болажоним тирик экан, бу менинг ҳаётим, борлигим ва келажагим" дея кўзимдаги қувонч ёшларини тўхтата олмадим. 6 март кун қизалоғимни илк бор бағримга қуйишди. Оналик бахтини чин дилдан ҳис этдим. Минг бор таъзим қиламан мени ва дилбандимни ҳаётини сақлаб қолган туғруқ бўлимининг тиббиёт ходимларига.

Соғлом она - соғлом бола

ЧАҚАЛОҚЛАР ҲАЁТИ УЧУН КУРАШАМИЗ!

Жайрон ШЕРИЕВА,
Нукус шаҳар тиббиёт бирлашмаси
туғруқ бўлими неонатологи.

– 2014 йилдан буён Нукус шаҳар тиббиёт бирлашмасининг туғруқ бўлимида неонатолог бўлиб ишлайман. Таъкид-ламоқчиманки, аёллар учун ҳомиладор бўлиши уни тўққиз ой, тўққиз кун ва тўққиз дақиқа кўтариб юриши ва фарзандни дунёга келтириши осон эмас. Аёлларимиз фарзандини ўз вақтида, айримлари эса муддатига етмай дунёга келтирадилар. Фаолиятим давомида қувончли ва таъвишли ҳолатларга ҳам дуч келганман. Агар она соғлом бола соғлом бўлса жамоа учун бу катта бахт. Лекин муддатига етиб туғилган чақалоқларнинг айримларида нуқсонлар бўлса ёки муддатига етмай туғилса, оналарда операция жараёнлари ўтказилса бу бизга хавотир туғдиради. Биз бундан чўчмай-миз. Чунки олдинлари назарий билимларга таяниб иш қўрган бўлсак, бугунги кунда амалий жараёнлар асосида иш олиб борамиз. Айтмоқчиманки, кейинги йилларда туғруқ мажмуалари замонавий технологиялар билан таъминланди. Кадрлар масаласига эътибор қаратилиб, янги стандартлар асосида ишлаш йўлга қўйилди. Неонатологлар ЮНИСЕФ халқаро ташиқлотлар томонидан ўқитилмоқда Шахсан ўзим яқТошкент шаҳар перинатал марказида бўлиб устозим Малика Усмоновадан амалий жараёнларни ўрганиб қайтдим. 2016 йилда Тахтакўпир туманидан келган ҳомиладор аёл 800 граммга ўғил фарзанд кўрди. Чақалоқ ниҳоятда нимжон. Кунлар ойлари ўтиб, у вазн йиғи бошлади. Жамоамиз биргалликда ўз фарзандимиздек қарадик. Вазнига етгач уйига рухсат бердик. Ҳар йили туғилган кунда бизни кўргани келади. Уни кўриб хурсанд бўлиб кетаман. Демак, ишларимиз бесамар кетмаётганлигидан фахрланаман.

Гулчеҳра ХОДЖАШЕВА,
Кўнғирот тумани тиббиёт бирлашмаси туғруқ бўлими неонатологи.

– Бугунги кунда мамлакатимизда неонатал тиббиёт йўналиши ривожланиб бормоқда. Айниқса, муддатига етмай туғилган чақалоқларни ҳаётини сақлаб қолиши, ҳамда уларнинг муддатига етиб олиши, парвариши ва соғлом бўлиб уйларига жўнатиши, биз соҳа мутахассислари зиммасига катта масъулият юклайди. Шундай экан, мутахассис сифатида айтмоқчиманки, кейинги йилларда муддатига етмай туғилган чақалоқлар ҳаёти сақланиб қолмоқда. Бунинг асосий сабаблари Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва БМТнинг Болалар жамғармаси (ЮНИСЕФ) ҳамкорлигида фаолиятлар мисолида кўришимиз мумкин. Шу ўринда тиббиёт ходимлари чақалоқлар парвариши асослари, неонатал жиҳозларнинг тўғри ишлатиши, чақалоқлар реанимацияси ва бошқа бир қатор янги самарали технологиялардан фойдаланиб келишлари натижасида фаолиятлари самарадорлиги ошмоқда. Бундан 5 йил олдин туғруқ бўлишимизда Рухиона исмли қизчамиз 1 500 грамм вазн билан туғилди. Унинг парвариши, муддатига етиб олиши, соғлом бўлиб уйига чиқиб кетиши учун бор имкониятларимизни ишга солдик. Айни кунда Рухиона 5 ёшида соғлом.

Райхон БЕКМУРОДОВА,
Рухшонанинг бувиси (Кўнғирот тумани).

Рухиона биринчи набирам. У 2015 йилда муддатига етмасдан олдин дунёга келди. Илк бор кўрганимда хавотирга тушдим. Вазни жуда кам. Кўзларини очишига қийналар эди. Қўл оёқлари эса кичкинагина. “Вой бу кичкинтойни қандай қилиб катта қилар

эканмиз” – деган фикрлар хаёлимдан ўтди. Тиббиёт ходимларидан набирамнинг саломатлигини ҳар кун сўраб турадим. Улар аввало, Аллоҳ, сабабчи эса биз – дейишар эди. Минг бор шукрки, набирамнинг саломатлиги яхшилана борди. Туғруқхонадаги барча тиббиёт ходимларининг меҳнати тўғрисида набирам 2000 килограмм вазнга етганда уйга олиб келдик. Уйга келганда ҳам уларнинг назоратида бўлдик. Набирамни парвариши қилиши ва вазнига етказишида туғруқ бўлимидаги барча шaroитларнинг мавжудлиги, шифокорларнинг тажрибаси янада қўл келди. Шунингдек, акушер-гинеколог, неонатолог ва ҳамширалар ЮНИСЕФ ва ЮНФПА халқаро ташиқлот томонидан ташиқлот этилган ўқув семинар ва тренингларда иштирок этиб, олган билимлари бўйича она ва бола саломатлигини асрашда катта ҳисса қўшмоқда. Айни кунда набирам 5 ёшида.

Матлуба ЯРИЛКАПОВА,
Умиданинг онаси (Кўнғирот тумани).

– 2020 йилнинг 3 февралда оила аъзоларим Кўнғирот тумани тиббиёт бирлашмасининг туғруқ бўлимига олиб келишди. Жуда хавфда эдим. Чунки ҳомилам муддатига етмаган, ўзимнинг ҳам аҳволим яхши эмас эди. Ниҳоят шу кун чақалоғим 1 871 грамм вазн билан дунёга келди. Унга яхши тилақлар билан Умида деб исм қўйдик. Туғруқ бўлимидаги шифокорларнинг билим ва тажрибаси тўғрисида қизим вазнига етгач оиламиз бағрига қайтдик. Хурсандлигим туғруқхонадаги шароитлар, замонавий аппаратуралар ҳамда тиббиёт ходимларининг меҳнати катта бўлди. Мана яқинда 1 ёшига тўлдик. Умида соғлом ёшига нисбатан ўз вазнига етиб олди. Ҳалигача шифокорлар назоратида. Оналар ва болалар учун вазирликлар ҳамда ЮНИСЕФ ва ЮНФПА ташиқлот томонидан яратилган имкониятлардан жуда

фокорлар назоратида. Оналар ва болалар учун вазирликлар ҳамда ЮНИСЕФ ва ЮНФПА ташиқлот томонидан яратилган имкониятлардан жуда

МЕН ВА ФАРЗАНДИМГА ҲАЁТ БАХШ ЭТИШДИ

Мен Хурлима Мамбетқаримова 33 ёшдаман. Қорақалпоғистон Республикасининг Мўйноқ туманида таваллуд топганман. Ойлар ва йиллар ўтиб, улгайдим. Мактабни аъло баҳолар билан тугатиб, педагогика коллежига ўқишга кирдим. Фаолиятимни бошлаган бир пайтда уйимизга совчилар кела бошлади. Турмушга чиқдим. Турмуш ўртоғим оила аъзоларим яхши инсонлар эди. Ҳомиладор бўлдим. Доимий врач назоратида бўлсамда, аҳволимда ўзгаришлар бўлиб турар эди. Ой куним етгач, ўғил фарзандли бўлдим. Оиламиздагиларнинг қувончи чексиз эди. Тинч кунларимизнинг бирида турмуш ўртоғим вафот этди. Кўнглимга ҳеч нарса сизмас, ўғлимни

бағримга босиб йиғидан ўзимни тўхтата олмас эдим. Шу орада 2014 йилда автоҳалокатга учраб, умуртқа поғонам ва бошимдан қаттиқ тан-жароҳат олдим. Бир йил деганда оёққа турдим. Иложи йўқ эканки, тақдирга тан бердим. Бундан икки йил олдин турмушга чиқдим. Ҳомиладор бўлдим. Ҳомиламга етти ой бўлганида танамдаги оғриқлар, оёқ-қўлимдаги ишилар, ҳаракатсизлик ва бош айланишим бевозта қилар эди. Тезда туманимиздаги туғруқ бўлими шифокорларига мурожаат қилдим. Етиб даволандим. Минг афсуски, аҳволим жиддийлашиб борарди. Шифокорларнинг айтишига қараганда, менда презлампсия ва камқонликнинг оғир даражаси борлиги аниқланди. Фарзандимни соғ-саломат дунёга келтириши учун шифокорлар назоратида бўлдим. Тўққиз ойликка етганда, Мўйноқдаги тиббиёт ходимлари Кўнғирот туманидаги туғруқ бўлимига йўланма беришди. У ердаги акушер-гинекологларнинг ташиқланиши бўйича аҳволим оғирлиги маълум бўлди. Танамдаги оғриқлардан азоб чексамда, операциясиз ўзим туғишга қарор қилдим. Ҳалигача кўз олдимда мени

туғруққа тайёрлаётган шифокорларнинг бири “Бунинг камқонлик даражаси ниҳоятда паст (40 гемоглобин) хушёр бўлишимиз ва икки жонни ҳам сақлаб қолишимиз керак” деганини эшитиб қолдим. Оналик меҳрим жўшиб, менда шижоат ва шифокорларга ишонч пайдо бўлди. Ва ниҳоят, дилбандим ёруғ дунё юзини кўрди. Лекин туғруқдан сўнги аҳволим ниҳоятда оғир эди. Олти кун деганда ўзимга кела бошладим. Оёқларимдаги иши тўғрисида юришга қийналдим. Тажрибали шифокорларнинг машаққатли меҳнатлари тўғрисида мен ҳам қизим ҳам омон қолдик. Қизимга илк бор кўзим тушганда қувончим чексиз эди. У менинг ҳаётим, борлигим ва келажаким эканлигига яна бир бор амин бўлдим. Мана бугун фарзандим Рухияни бағримга босиб, оиламга соғ-саломат қайтдим. Кўнғирот тумани тиббиёт бирлашмасининг туғруқ бўлимидаги акушер-гинеколог, педиатр ва неонатологлардан жуда миннатдорман.

Хизмат сафари давомида Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирликлари ҳамда ЮНИСЕФ ва ЮНФПА ҳамкорлигида амалга оширилаётган лойиҳа тафсилотлари билан танишар эканман, лойиҳа доирасида тажриба сифатида олинган Кўнғирот тумани ва Нукус шаҳар тиббиёт бирлашмасининг туғруқ бўлимидаги амалдаги фаолиятлар самарали кечаётганлигига амин бўлдим. Шу ўринда ЮНИСЕФнинг лойиҳа координатори Умид Худойқулов жараёнлар бўйича қуйидаги фикрларини билдирди. – Лойиҳамиз 1 йилдан буён фаолият олиб бормоқда. Унинг мақсади инфратузилмани такомиллаштириши ҳамда тиббиёт муассасаларини зарур жиҳозлар билан таъминлаш, оналар ва янги туғилган чақалоқларнинг соғлигини муҳофаза қилиши бўйича хизматлар сифатини ошириши ҳисобига аҳолининг перинатал хизматлардан фойдаланиши таъминлашдан иборат эди. Қўйилган натижаларга тўхталадиган бўлсам, 3 та перинатал маказларини замонавий ускуналар билан жиҳозлаш йўлга қўйилди. Тиббиёт ходимларининг перинатал муассасаларда малакалари оширилди. Шунингдек, ушбу шифо масканларига видео конференциялар учун ускуналар тўплами, компьютерлар жамланмаси тақдим этилди. ЮНИСЕФ ва ЮНФПА томонидан 150 дан ортиқ тиббиёт ходимлари учун перинатал аудит, қўллаб-қувватловчи кузатув ва иошилинч акушерлик ёрдами бўйича онлайн тренинглар ўтказилди. Айтиб ўтишим лозимки, пандемия сабабли лойиҳамиз айрим муаммоларга дуч келди, – дейди Умид Худойқулов.

Хулоса ўринда айтиши жоизки, бу эзгу мақсадли ишлар она ва бола саломатлигига қаратилган экан, унинг бардавомийлиги янада ортиб бораверади.

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

ТИББИЙ-ИЖТИМОЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СИФАТИ ЯХШИЛАНАДИ

Мамлакатимизда эҳтиёжмандларга ёрдам бериш, беморлар ҳолидан хабар олиш, ўз-ўзига хизмат кўрсатолмай, ўзгалар кўмагига муҳтож, кўнгли ўксик, ҳаракати чекланган ногиронлиги бўлган шахсларни ҳурмати жойига қўйиш, кадрлаш, меҳр-мурувват кўрсатиш, ижтимоий-сиёсий ҳаётга жалб этиш – давлат ва жамиятнинг бугунги кундаги устувор вазифалари ҳисобланади.

Тақдир-тақозоси билан “Саховат” ва “Мурувват” уйларида яқинларининг меҳрига маҳтал бўлиб, умргузаронлик қилаётган юртдошларимиз эса, ҳукуматимизнинг алоҳида диққат эътиборида. Улар тўлиқ давлат таъминотига олинган. Аслида, бундай эзгу ишлар асрлар давомида юртимиз аҳли учун ҳавас қилишга арзигулик анъана бўлиб келган. Ушбу қадрият бугунги кунда янги бир кўринишлар ва замонавий мазмун-моҳиятни ўзида мужассамлаштирган шаклларда қайта жонланди, янада сайқалланди, ривожланди, такомиллашди. Бунга эса мамлакатимиз раҳбари, муҳтарам Президентимизнинг мисли кўрилмаган саъй-ҳаракатлари туртки бўлмоқда. Хусусан, давлатимиз раҳбари Наманган вилоятидаги ташрифлари давомида Наманган шаҳрида жойлашган “Саховат” кекса ва ногиронлиги бўлган шахслар учун интернат уйида истиқомат қилаётган фуқароларнинг ҳолидан хабар олди. Улар билан самимий мулоқотда бўлди. Ушбу масканда ижтимоий ҳимояга муҳтож фуқароларни қўллаб-қувватлашга қаратилган ишлар, ногиронлиги бўлган шахсларга кўрсатилаётган ғамхўрликлар, улар учун яратилаётган қулайликлар, имкониятлар, тўғрисида сўз юритилди. Юртбошимизнинг муассасага ташрифидан васийликка олинганларнинг боши осмонга етди. Чунки қарийб тўрт йилдан буён уларни қийнаб келатган муаммо ижобий ҳал этиладиган бўлди. Яъни, тўрт ой ичида “Саховат” интернат уйи учун янги бино қуриб берилади. Шу тариқа мазкур даргоҳда тўлиқ давлат таъминотига олинган фуқароларни Фарғона вилоятидаги шундай муассасага кўчириш хусусидаги гап-сўзларга чек қўйилди. Нурунийларимиз бундан жуда миннатдор бўлишди, дилдан қувонишди. Сухбат давомида миллатимизнинг азалий қадриятларидан саналган нуруний отахон ҳамда онахонларни эъзозлаш, ҳурмати янада юксак даражаларга кўтаришдек, масъулиятли ва ша-

рафли вазифаларни бажариш кун тартибига қўйилди.

Шунингдек, Президентимиз пойтахтимиздаги Уруш ва меҳнат фахрийлари учун республика пансионатиниборибкўрди. Ётоқхона ва даволаш хоналарида яратилган шароитларни кўздан кечирди. Бу ердаги нурунийлар билан учрашди, табаррук ёшдаги инсонлар билан дилдан суҳбатлашди. Пансионат ёнида боғ барпо этиш кераклигини, бундай масканларда фаолият юритувчи тиббий ходимлар маошини ошириш масаласини ҳам алоҳида кўриб чиқиш зарурлигини таъкидлади. Маданият ходимлари, хонандалар томонидан мунтазам кўнгилочар тадбирларни ўтказилишини, Ёзувчилар уюшмаси янги китоблар тақдим этиши, турли маънавий-маърифий учрашувлар ташкил этиши лозимлиги айтилди. Бу ўз навбатида, мамлакатимизда ижтимоий ҳимоятлаб, кексаларни эъзозлаш, ёрдамга муҳтож, ёлғиз ҳамда ёлғиз яшовчи кишиларга қаратилаётган юксак эътиборнинг амалдаги ифодасидир. Бундай эътибордан васийликка олинганлар беҳад мамнун бўлишди.

Қолаверса, тарихий воқеага айланган мазкур ташриф доирасида видеоконференция тарзида учрашув бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар, ижтимоий муассасалар, ҳудудларда фаолият кўрсатаётган 34 та “Саховат” ва “Мурувват” интернат уйлари раҳбарлари иштирок этди. Мамлакатимиздаги “Саховат” ва “Мурувват” интернат уйларидаги шароитларни, тиббий-ижтимоий хизматларни яхшилаш масалалари муҳокама қилинди. Вазирлар, ҳокимларнинг ҳисоботлари тингланди. “Саховат” интернат уйларидаги тиббий ускуна ва жиҳозларни янгилаш, замонавий физиотерапия бўлимлари ташкил қилиш бўйича топшириқ берилди. Васийликка олинганларнинг турмуш даражасини оширишга қаратилган самарали ишларни бажариш, мавжуд муаммоларни тезкорликда ҳал этиш кераклиги қайд этилди. Тиббий-ижтимоий ёрдамни ташкил этиш масаласида бир қатор муҳим вазифалар белгиланди. Тиббий-ижтимоий хизматлар агентлигини Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамаси тузилмасига ўтказиш зарурлиги таъкид-

ланди. Бу борада мутасаддиларга тегишли топшириқлар берилди. Демак, Агентлик қонунчиликда белгиланган фаолияти доирасида янада салмоқли, натижадорлиги юқори бўлган бир қатор вазифаларни бажариши керак.

Шу боис, Агентлик ҳамда унинг ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматлар бўлинмалари, туман (шаҳар) шўъбалари зиммасига юклатилган шундай шарафли, шу билан бирга, ўта масъулиятли вазифани бажаришга киришган. Ўз олдида аниқ мақсадларни белгилаб олган. Жумладан, Тиббий-ижтимоий хизматлар агентлигини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида қайта ташкил этиш борасида жадал сайъ-ҳаракатлар қилинади. Агентликни кекса ва ногиронлиги бўлган шахсларга тиббий-ижтимоий хизмат кўрсатишдаги ваколатли давлат органи этиб белгилаш вазифасини бажаришга қаратилган чора-тадбирлар ишлаб чиқилади ва ижросини ўз вақтида таъминлашга аҳамият қаратилади. Агентлик тизимида ҳамда “Саховат” ва “Мурувват” интернат уйларида меҳнат қилаётган ишчи-ҳодимларни ойлик маошларига 100 фоиз устама тўлаш тартиби жорий этилади. “Саховат” ва “Мурувват” интернат уйларидаги кексалар ва ногиронлиги бўлган фуқароларни шахсий гигиена воситалари билан тўлиқ таъминлашга эришилади. Бунинг учун эса, ушбу муассасалардаги кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларнинг озиқ-овқат ва дори-дармон таъминоти учун ажратилган маблағ миқдорини ошириш ҳамда бюджетдан қўшимча маблағ ажратиш масаласида қатор самарали тақлифлар тайёрланади ва ўз вақтида амалиётга жорий этилади. Мамлакатимиздаги ҳар бир “Саховат” ва “Мурувват” интернат уйларидаги шарт-шароит ўрганилади. Қўшимча бино қуриш, таъмирлаш ва жиҳозлаш, моддий техник базасини яхшилаш бўйича аниқ чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилади. Уруш ва меҳнат фахрийлари пансионатида маданий-маърифий тадбирларни ўтказиш учун янги бино қуриш ва ушбу муассасага туташ 3 гектар ташландиқ ерда “Нурунийлар” боғи бунёд этилади. “Саховат” ва “Мурувват” интернат уйларида қўшимча ва ёрдамчи функцияларини, яъни таом тайёрлаш, кир ювиш, тозалаш, техник хизмат кўрсатиш, ахборот-коммуникация таъминотини ташкиллаштиришда аутсорсинг хизматидан фойдаланиш кенгайтири-

лади. Шу ўринда қайд этиш лозимки, 2021-2022 йилларда Қорақалпоғистон Республикасидаги уруш меҳнат фахрийлари, ногиронлиги бўлган шахслар учун “Тахиятош” санаторийси, Жиззах вилоятидаги ногиронлиги бўлган шахсларни реабилитация қилиш ва протезлаш маркази, Навоий вилоятидаги Нурута “Мурувват” ногиронлар учун эркаклар интернат уйи, Наманган вилоятидаги уруш меҳнат фахрийлари, ногиронлиги бўлган шахслар учун “Косонсой” санаторийси, Тошкент шаҳридаги Нуғиронлиги бўлган шахсларни реабилитация қилиш ва протезлаш миллий марказида қурилиш-реконструкция ишлари амалга оширилади. Аслида, мазкур тиббий-ижтимоий муассасалар қурилиш-реконструкция ишларини амалга оширишнинг манзилли дастурларига киритилган эди. Аммо, маълум бир сабаблар туфайли ишлар белгиланган муддатларда бажарилмади. Жиззах вилоятидаги уруш меҳнат фахрийлари, ногиронлиги бўлган шахслар учун “Маржонсуви” санаторийси, Самарқанд вилоятидаги Ургут “Мурувват” ногиронлиги бўлган эркаклар учун интернат-уйи, Тошкент вилоятидаги уруш меҳнат фахрийлари, ногиронлиги бўлган шахслар учун “Товоқсой” санаторийси ҳамда Тошкент шаҳар “Мурувват” ногиронлиги бўлган эркаклар учун интернат-уйида аҳвол оғир. Гарчи улар манзилли дастурларда назарда тутилмаган бўлса-да, 2022-2023 йилларда қурилиш-реконструкция ишларини бажариш белгилаб олинди. Андижон, Навоий, Сирдарё ва Сурхондарё вилоятларида 2022-2023 йилларда уруш ва меҳнат фахрийлари, пенсионер ва ногиронлиги бўлган шахслар учун маҳаллий санаториялар ташкил этилади. “Саховат” уйларидаги ҳар бири автобуслар билан таъминланади, автобус хизматлари йўлга қўйилади ва кексаларни режали равишда юртимизнинг диққатга сазовор жойлари ва зиёратгоҳларга ташрифлари уюштирилади. Бу эса, нуруний отахон ва мунис онахонларни мароқли ҳордиқ чиқариб, саломатликларини мустаҳкамлаб олишлари, ҳаётларини мазмунли ўтказишларида муҳим омил

бўлиб хизмат қилади. Қолаверса, тиббий реабилитация тизимини тубдан яхшилаш ҳамда “Саховат” ва “Мурувват” интернат уйларида мунтазам равишда чуқурлаштирилган тиббий кўрик ўтказиш ва соғломлаштиришга қаратилган чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилади, тасдиқланади. Бу муассасалар туман (шаҳар) бирламчи тиббий-санитария хизмати муассасалари, ҳудудий тиббиёт бирлашмалари, Тошкент шаҳридаги илмий-амалий марказларига номма-ном бириктирилди. Мазкур муассасаларда давлат таъминотига олинган кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларнинг саломатлик кўрсаткичларини алоҳида дастур асосида мунтазам баҳолаб борилади. Уларни ихтисослаштирилган илмий-амалий тиббиёт марказларига бириктириш ва шу орқали давлат бюджети ҳисобидан бепул соғломлаштиришни йўлга қўйиш, ҳар йили бир марта республикадаги энг яхши санаторийларда бепул йўланма бериш назарда тутилган. Агентлик тасарруфидаги барча тиббий-ижтимоий муассасалар, яъни санаторийлар ва реабилитация қилиш ва протезлаш марказлари фаолияти чуқур таҳлил қилинади, эътибор кучайтирилади, уларнинг олдида турган муаммоларга тезкор ва самарали ечим топиш чоралари кўрилади. Шунингдек, тизимли тарзда маданий, маърифий тадбирлар, концерт дастурлари, турли тўғараклар ташкил қилинади, шоир, ёзувчилар, актёрлар билан ижодий учрашувлар ўтказиш йўлга қўйилади. Халқ таълими, Олий ва ўрта-махсуставли муассасалари ходимлари билан ҳамкорликда “Саховат” ва “Мурувват” интернат уйларида давлат таъминотига олинганларнинг ҳаёт кечириш сифатини яхшилашга эришилади.

Айни пайтда Хукумат томонидан кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқларини ва уларнинг тўлақонли ҳаёт кечиришларини таъминлашни янада кучайтиришга қаратилган қарор лойиҳасини ишлаб чиқиш масаласида амалий ҳаракатлар бошланган.

Мамлакатимизда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишнинг мавжуд барқарор механизми жамиятнинг ҳимояга муҳтож қатламлари, айниқса, кам таъминланган оилалар, ёлғиз кекса-қариялар, ногиронлиги бўлган шахслар, вақтинча ишсизлар ва бошқа ёрдамга эҳтиёжманд аҳоли вакилларига манзилли ижтимоий хизмат ва ёрдам кўрсатиш билан изоҳланади.

Алишер ИНАКОВ,
Тиббий-ижтимоий хизматлар
агентлиги директори.

Орамиздаги инсонлар

СЎЗЛАРИ — БЕМОРЛАРГА ДАВО ШИФОКОР

Шифокорлик инсон ҳаётига дахлдор, ўта масъулиятли ва машаққатли бўлибгина қолмай, энг шарафли касблардандир. Шу боисдан бугун халқ саломатлиги йўлида, фидойилик билан меҳнат қилиб келаётган тиббиёт ходимлари ҳар қанча эъзозга, эътирофга муносибдир. Меҳнат фаолиятини беморларга шифо улашишдек хайрли ва савоб билан ўтказадиган шифокорлар мамлакатимизда талайгина. Ана шундай шифокорлардан бири Андижон давлат тиббиёт институти клиникасининг 5 терапия бўлими мудири Дилфуза опа Дўстмуродовадир.

Зиёли оилада таваллуд топган Дилфуза опа болаликданок шифокорлик касбига меҳр қўйган ва келажакда етук шифокор бўлиш йўлида астойдил ҳаракат қилди. Камолот пиллояларида улғайгач, 1979 йилда Андижон давлат тиббиёт институтига ҳужжат топширди. Ўз билими ва тафаккури билан тест синовларидан муваффақиятли ўтиб, институт талабаси бўлди. Бу эса ўз даврида умрини, ҳаётини тиббиётга бахшида қилган ёш талабага

омад эшиklarини очган бўлиб, олигоҳда тиббиёт соҳасининг мохир педагогларидан билим олиш билан бирга, фаол ва иқтидорли талабалар қаторида бўлди. 1985 йилда институтнинг “Даволаш иши” мутахассислиги бўйича бакалаврият таълимида тахсил олиб, тиббиёт соҳасини чуқур ўрганишга бўлган иштиёқи билан клиник-ординатурада “Кардиология” мутахассиси бўлиб етишди. Шифокор сифатида саломатлик инсон учун энг улуғ

неъмат эканлигини қалбан англаган Дилфуза опа 1987 йилдан асосий меҳнат фаолиятини бошлади. Эл-юрт саломатлиги йўлида бор билим ва тажрибасини амалда қўллаб, ҳар бир бемор имконияти ва руҳиятига қараб, алоҳида ёндошди, босқичма-босқич даволаш билан беморлар дардини яқиндан тушуна билди, шифо сўраб, дармон излаб келганлардан ўз маслаҳатларини аямади. Кези келганда ҳар бир бемор бошида парвона бўлди, шифохонада қолиб, кунни, тунларга, тунни тонгларга улади. Жонкуяр шифокорнинг бу эзгу ишларидан кўпчилик миннатдор бўлиб, дуо қилдилар. Кўпнинг дуоли мустажоб бўлиб, Дилфуза опа ўз соҳаси бўйича қатор масъулиятли лавозимларда ишлади. Хусусан, у Андижон давлат тиббиёт институти факультетининг госпитал терапия катта лобаранти, госпитал терапия кафедраси аспиранти, госпитал терапия кафедраси ассистенти ҳамда Андижон шаҳридаги 4 сон поликлиникада врач-кардиолог, шунингдек, Андижон давлат тиббиёт институти клиникаси 5 терапия бўлимида даволовчи шифокор, “Факультет терапия кафедраси” ассистенти ва 2017 йилдан бошлаб ҳозирга-

ча институт клиникасининг 5 терапия бўлими мудири сифатида самарали фаолият юритиб келмоқда. Бугун дастлабки меҳнат фаолиятини бошлаганига ҳам қарийб 40 йилдан ошаётган Дилфуза опа Дўстмуродова ҳамон қайноқ меҳнат жараёнида. Ўтган йиллар давомида у юзлаб беморларга шифо улашди. Шифокор опа йиллар давомида қўллаган тажрибалари, билим ва кўникмаларини эндиликда шогирдларига ҳам ўргатиб

келмоқда. Шогирдларидан врач-ординатор Авазбек Қахрамонов кўли ёнги шифокор бўлса, магистр Нурилло Насриддинов эса билимга чанқоқ ёшлардандир. Дарҳақиқат, сўзлари шифо бўлган тиббиёт ходимларини ҳар қанча таърифласак шунча оз. Негаки, улар беморларни нафақат, дори-дармон билан, балки ширин сўзлари, қайноқ меҳрлари билан дарддан фориғ этадилар.

Ана шундай Дилфуза опа Дўстмуродова ҳам аҳоли саломатлигини таъминлаш йўлида матонат кўрсатиб муносиб хисса қўшапти. Бу эса ҳар бир фидойий тиббиёт ходимлари олдидаги муқаддас ва шарафли максаддир.

Илҳомжон ТОЖИБОЕВ.
Андижон вилояти.

ҚИЗИҚАРЛИ ВА МУРОСАСИЗ КЕЧГАН БЕЛЛАШУВ

2021 йилнинг 18 март кунини Соғлиқни сақлаш вазирининг жорий йил 24 февралдаги 36-сонли буйруғи асосида вазирликнинг марказий аппарати ходимлари ўртасида шахмат бўйича мусобақа ўтказилди.

Баҳс ва мунозарага бой бўлган иштирокчилар ўртасидаги ўзаро беллашувлар ниҳоятда қизиқарли жараёнлар билан давом этди. Бирин-кетин финалга яқинлашиб борган иштирокчилар шахматнинг сиру синоатлари бўйича ақлий билимларини ишга солдилар. Ўзаро беллашувлар қизгин давом этди. Адолатли ҳакамлар томонидан мусобақа жараёнлари кузатиб борилди. Ниҳоят, ғалаба маррасига етиб келган ғолиблар аниқланди.

Мусобақада 1-ўрин Муроджон Мўминовга, 2-ўрин Абдулла Азизовга, 3-ўрин эса Баҳром Мўминовларга насиб этди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ

НАВРЎЗ ЯНГИЛАНИШ ФАСЛИ БЎЛИБ,
У ОИЛАЛАРГА ЎЗ МЕРОС ВА МАДАНИ-
ЯТЛАРИНИ БАЙРАМ ҚИЛИШ ҲАМДА
КЕЛАЖАККА УМИД БИЛАН БОҚИШГА
ИМКОН БЕРАДИ.

БАРЧА ЮРТДОШЛАРИ-
МИЗНИ УШБУ
БАҲОР БАЙРАМИ
БИЛАН САМИМИЙ
МУБОРАКБОД ЭТАМИЗ!

СИЗЛАРГА МУСТАҲКАМ СОҒЛИҚ,
ОИЛАВИЙ ХОТИРЖАМЛИК
ҲАМДА КАСБИЙ
МАҲОРАТ ТИЛАЙМИЗ.

ЎЗБЕКИСТОН СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ХОДИМЛАРИ КАСАБА УЮШМАСИ РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИ

Ўзбекистон халқининг
анъанавий байрами –
Наврўзи олам билан барча
юртдошларимизни самимий
муборакбод этади.

Газета
муассиси:
Ўзбекистон
Республикаси
Соғлиқни
сақлаш
вазирлиги

Бош муҳаррир
Баҳодир ЮСУПАЛИЕВ
Бош муҳаррир ўринбосари
Ибодат СОАТОВА

Газета ўзбек ва рус тилларида чоп этилади. Ҳафтанинг жума кунлари чиқади. Мақолалар кўчириб босилганда «O'zbekistonda sog'liqni saqlash – Здравоохранение Узбекистана» газетасидан олинди, деб кўрсатилиши шарт. Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Манзилимиз: 100060, Тошкент шаҳри,
Истикбол кўчаси, 30-уй, 2-қават.
Тел/факс: (0371) 233-13-22, тел.: (0371)
233-57-73. Газета Ўзбекистон Республикаси
Матбуот ва ахборот агентлигида 2009 йилнинг
11 март куни рўйхатга олинган. Гувохнома
рақами 0015.

Газета материаллари таҳририят
компьютер марказида
терилди ва саҳифаланди.

Адади 1024 нусха.
Буюртма Г-340

Газета «ШАРҚ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида
чоп этилди. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Газета ҳажми 2 босма табоқ. Формати А3. Офсет усулида босилган.

Саҳифаловчи Намоз Толипов.

Босмахонага топшириш вақти – 20.00.